

Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at <http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content>.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

vii. 11, 14. In both cases a prediction is uttered which is to be speedily fulfilled, and the speaker, by way of proof, points out a child in whose lifetime the event will take place. In Isaiah the child is still unborn, and the *terminus ad quem* is his arriving at years of discretion, whereas in the Arabian story the child is actually present, so that the *terminus* is placed later, namely at his reaching the normal age of man. In both stories therefore the main idea is the same. Nor is it a valid objection to say that in Ibn Hishām it is the coming prophet, not the boy Salama, who is described as a sign. Obviously the whole passage following on the demand for a sign must be taken together—that is, the sign that there is a future state consists in the coming of the prophet, and the sign that the prophet is really coming consists in the fact that Salama ibn Salāma will live to see him.

A. A. BEVAN.

Elhanan, son of Shemariah ben Elhanan.

DR. HARKAVY, in his learned edition of early *Responsa* (page 342), suggested that Shemariah, son of Elhanan is identical with the same who was made prisoner by Ibn Demahin and brought to Egypt, where he was redeemed and made one of the Chief Rabbis (see *Mediæval Jewish Chronicles*, I., p. 68). This suggestion will now become a reality by the fragment of a letter or a responsum, apparently addressed to Jacob [ben Nissim, at Kairowân]. It seems also to result from our mutilated text that Elhanan remained in Egypt after his father was called to Kairowân. The document we publish here is to be found in a MS. of the Bodleian Library, Hebrew e. 44, pp. 80 and 81. Whether this fragment is the original of the letter, we cannot say for certain, but the writing is of an early date (eleventh century).

אלוף ובהצלחת מעשיו ובתת חנו ובהגבר ידיו אשר חסדי יי האלה
עמנו ועם כל ישרי כעל כל אשר גמלנו יי ורב טוב לבית ישראל אשר
גמלם כרחמיו וכרוב חסדיו קראנו ונאמרה מאור זה הזרחת לנו אלהינו
הגיהו מהודך נסה עליו אור פניך לא יבא ולא יאסף כי לאורו נלך חשך
ובוא (sic) נראה אור והלכו גוים לאורו ומלכים לנגה זרחו מעין זה בקעת
להשקות צמאים לרוות עייפים המשיכהו מאתך נוזלים מן לבנון לא יכזבו
כי מעין ישועה הוא לשואבים נשתלחו מעיניו בנחלים בין הרים יהלכון
ישקו כל הקרובים ישברו רחוקים צמאם עץ חיים זה נמעת בעמך אשר
פריו יתן בעתו תנוב למאכל ועלהו (fol. 80a) לתרופה מאביו אוכל כל
רעב תנוב כל עדנים מגד תבואות שמש מגד גרש ירחים מגד ארץ ומלואה

ובצלו שוכן כל עיף ורבים ועצומים מחנות מחנות בצל דליותיו תשבנו על יובל ישלח שרשיו ועד נהר הגיע יונקותיו ולא יראה כי יבא חם לחדשיו יבכר ועלהו לא יבל • וכנה אשר נטעה ימינך כורנקי לחכמי דתך גרוד גרדיה • ועל בן אמצת לך שים עיניך עליו והיה פריו למאכל ועלהו לתרופה • ורבות כאלה בקשנו מלפני אלהינו והוא ברחמיו ישמע ויענה כי הוא יי אשר לא יבושו קוייו • ואשר שלח אלוף יחי לעד הגיע משלחת ידידנו איש סודנו ובעל בריתנו אוהבו החפץ בו השמח באהבתו מחמד עינינו מרי ורבנא יעקב :

(fol. 81) צדיק ופי רשעים יכסה חמם • ברוך יי אתה וברכתו לך נחלה ומורשה מעתה ועד עולם ויותר מן הדברים האלה אין אנחנו צריכים תודך נוראות ימינך ורוח נדיבה תסמכך • ועמדנו על אשר הזכיר אלוף נט רח משבחו שלרב המובהק אדירנו איתננו רבנו שמריה ראש שורת נהרהדעא בשיבה שלנו יאמצהו קדושנו ויסעדהו ויעזהו ויעודרהו בן רבנו אלחנן ז"ל וכי הוא הראש בתקה הזאת • אמנם כי כן הוא ואנחנו יודעים בשבחו יותר מאחרים ומי לנו כמהו ממזרח שמש וממערב ארי שבחבורה גדול הישיבה ודעתנו בפלאון חכמותיו וחדרי תבונותיו וקושייו ופירוקיו ותרביציו וכחו בתורה יותר מדעת זולתו ולולי כן לא שמנוהו לנו למשנה ולא (fol. 81a) שנוהו לראש בשורה גדולה משלש השורות שלישיבה כי שבחו עדינו רב מן הכל • גם הבן היחיד אצילנו החשוב עלינו מאד מר רב אלחנן חברנו נט רח אשר סמכונוהו בשיבה וכמה שיושבים תחת המקום הקבוע לו • ואמנם כי הוא מוסיף מעת על עת • וכל אגרת אשר תבא מאתו לפנינו טובה מאשר לפניו וכל שאלות שניות טובות מן הראשונות כל זאת עם בחוריו • ובטוחים אנו כי עד יזקין לגבורות יגיע יוסף ויעדיף על רבים ועצומים ואהבתנו להם אמצת מאד • זמל אלחנן נט רח הוא גידולנו וריבוינו ואם יש כמו שיבוש בדעתו של אלוף נט רח מאשר נראה לנו מדבריו לא מעמנו הוא כי משם וכלה מאה בתם לנו ומרוב :

Making use of Dr. Harkavy's book, we may be allowed to complete the 59th Responsum in it (p. 27) from the Bodleian MS., Hebrew d. 46, fol. 6, which is evidently a fragment of a collection of old Responsa. The passage which follows is marked with א, thus we have the beginning of the collection. We learn from the superscription in the Bodleian MS. that it contained Responsa addressed to R. Haya Gaon, by Nehemia, son of Obadiah, and Moses, son of Samuel ibn Tama, both of Qabes (Gabes), in Tunisia.

שאלאתא אילין דשאלו מן קדמנא מחמדי עינא מר נחמיה בר מר עובדיה ומר משה בר מר שמואל בר' גאמע דכירין לשלם אינון ותלמודי דבמדינת קאבס מן אתר מערבא נפקו לקדמנא לבבא דמתיבתא לבית דין הגדול דכל ישראל לקדם מרנא ורבנא האיי ראש ישיבתא בריה דמרנא

ורבנא שרירא ראתי בריה דמרנא ורבנא חנניה ראש מתיבתא
 בריה דמרנא ורבנא יהודה ראש מתיבתא ופקידנא וקרו יתהון קרמנא
 ועיננא בהון וקמנא על כל מאי דכתיב בהון ופקידנא וכתבו תשובות
 דילהון לפום דאהו לנא מן שמיא :

After (Harkavy, p. 27, No. 4, l. 4) our MS. continues as follows:—
 וגם לא הזכיר לו דבר בעסק הפרקמטיא לאחר כמה שנים תבעו:—
 ראובן לשמעון ואמר לו תן לי דמי הפרקמטיא שלי וענהו שמעון ואמר כבר
 הגיע אלי כתבך וצויתני לתת הדמים לאבי וכבר נתתים לו והרי הודסתין
 בכתבי אליך שנתתי הדמים לאבי כמה שצויתני וראובן זה הוציא הכתבים
 של שמעון וכתוב במצתן כמה שאמר שמעון ואביו של שמעון זה נפטר
 מכמרה שנים אמי לו ראובן אני לא כתבתי אליך לתת כלום לאביך אם
 אמת מה שאמרת הראני כתבי ואעמוד עליו אמי לו שמעון חפשתני עליו
 ולא מצאתיו ועוד טוען שמעון ואמר אם כן הוא כמה שאמרת כשהגיע
 כתבי אליך למרה לא מחיתה בי ותכתב אלי במחאתך ועות כשבאת
 ונתוודענו שנינו וישבת עמי במדינה כמה חדשים ולא הזכרת לי דבר בחיי
 אבי ולאחר מיתתו ולא עוד אילו שמעתי ממך דבר כשהיה אבי קיים הייתי
 מדבר עם אבי ויעמידך על חשבונך ועכשו באת לתבעני והרי ספר חשבונות
 של אבי מצוי ויש לך עליך הוצאה וחשבון אמי לו ראובן כשהגיעו כתבך
 אלי נתביישתי ולא רציתי לביישך ולהכלימך ולומר לך שקר דברת עלי וכן
 כשנת ועדתי עמך לא ביישתיך ושתיקתי לא הית משום שרציתי במה
 שעשית בי אני לא כתבתי ולא צויתי לך אף לא רציתי במה שעשית
 והחשבון שלאביך עלי אני מכיר במקצתו ילמדנו אדוננו גאון כיצד הדין
 אם יש במענותיו שלראובן ממש או לו כך ראינו.....

The end of the Responsum is wanting, the last word in the MS. is
 לאביך (Harkavy, l. 9); the only variation in the MS. is that the word
 אילא (Harkavy, l. 8) is not there. The MS. continues with the end
 of a fourth Responsum and greater part of No. 5. I hope and eagerly
 wish the great specialist for the Responsen literature, Dr. Joel Müller,
 will be enabled to pay a visit to the three great English libraries and
 collect all the old Responsen as well as the fragments of old Halakhoth.

AD. NEUBAUER.